

NIEUWSBRIEF

NUMMER 1

JANUARI 2025

IN DEZE EDITIE UITGELICHT:

DE URGENTE UITDAGING IN DE ZORG VOOR KWETSBARE OUDEREN MET DEMENTIE, BEPERKINGEN OF MEERVOUDIGE AANDOENINGEN AANPAKKEN

Redactioneel

door Anthony Polychronakis, Team Internationale Zaken en Europees Beleid, Gemeente Rotterdam

Interview over dementie, toegankelijkheid en beperkingen *door Ton Bakker MD PhD, hoogleraar RUAS, en Canan Ziyhan PhD, senior onderzoeker en docent Voeding, Preventie, Geriatrie en Dementie*

2. De startbijeenkomst

3. Wie wij zijn

4. Nieuws uit de EU en van partners

REDACTIONEEL:

door Anthony Polychronakis, Gemeente Rotterdam

Een maatschappelijk urgente kwestie aanpakken: het SACRED-project en het grote belang van betere opleiding in de zorg voor ouderen met dementie en beperkingen/comorbiditeiten

Welkom, beste lezer, bij de allereerste nieuwsbrief van het SACRED Erasmus+ project, gefinancierd door de EU:

Zorg en aandacht voor kwetsbare ouderen met dementie of een beperking.

SACRED is een samenwerkingsproject waarbij negen partnerorganisaties uit heel Europa de krachten bundelen, onder leiding van de gemeente Rotterdam. Belangrijke deelnemers komen uit Nederland, Italië, België, Griekenland, Spanje en Frankrijk. Dit initiatief brengt professionals, academici, studenten, Europese netwerken en maatschappelijke organisaties samen om de dringende tekortkomingen in het onderwijs voor zorgprofessionals en studenten rondom ouderenzorg, met name voor mensen met dementie en beperkingen/comorbiditeiten, aan te pakken.

Een veranderend landschap in de gezondheidszorg:

De vergrijzing in Europa verandert het gezicht van de gezondheidszorg. In 2020 was ruim 20% van de EU-bevolking 65 jaar of ouder, en dit aandeel zal de komende decennia aanzienlijk stijgen. De levensverwachting steeg van 78 jaar in 2002 naar 82 jaar in 2020. Op dit moment leven er 7,8 miljoen mensen met dementie in de EU, en dit aantal zal naar verwachting oplopen tot 14,3 miljoen in 2050. Naarmate de zorgvraag toeneemt, groeit de behoefte aan deskundige zorgverleners die aan de complexe en veranderende behoeften van deze ouder wordende groep kunnen voldoen.

Ondanks deze groeiende vraag is het Europese zorgsysteem **versnipperd** en **niet voldoende voorbereid** om de uitdagingen van dementie en beperkingen/comorbiditeiten in verschillende stadia aan te pakken. Er bestaat een groot tekort aan specialistische opleidingen en op maat gemaakte zorgoplossingen voor zorgverleners. Om hier iets aan te doen, is het noodzakelijk om **een holistische, geïntegreerde benadering van zorg** te omarmen—een aanpak die samenwerking tussen onderwijsinstellingen, lokale overheden, zorgorganisaties en de samenleving stimuleert om de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg te verbeteren.

Onze drijfveer:

Om in te spelen op deze urgente behoefte is het SACRED-project van start gegaan. Door de toenemende aanwezigheid van dementie in Europa vraagt de complexiteit van zorg om een **zorgteam** dat niet alleen betrokken is, maar ook over **uitgebreide vaardigheden** en **grondige kennis** beschikt. SACRED heeft als missie om een schaalbare en duurzame oplossing te bieden via de ontwikkeling van een innovatieve e-learningomgeving. Met dit platform willen we studenten en professionals in de zorg voorzien van de specialistische kennis die nodig is om overal in Europa hoogwaardige ouderenzorg te kunnen bieden.

Het SACRED-project levert een aantal belangrijke resultaten op: een **rapport met bewezen interventies**, een **uitgebreide behoeftenpeiling**, een **kloofanalyse**, en een **database met 20 inspirerende voorbeelden** van zes pilots. Daarnaast ontwikkelen we samen een dynamisch **e-learningplatform** en starten we een brede **bewustwordingscampagne** om kennis en vaardigheden in ouderenzorg door heel Europa te versterken.

Doe met ons mee om deze uitdagingen aan te gaan:

We nodigen u uit om uw ervaring, inzichten en kennis te delen in deze belangrijke missie.

Anthony Polychronakis, Team Internationale Zaken en Europees Beleid, Gemeente Rotterdam

1. INTERVIEW OVER DEMENTIE, TOEGANKELIJKHEID EN HANDICAPS

door **Ton Bakker MD PhD**, Hoogleraar RUAS - Behoud van optimaal bio-psycho-sociaal functioneren bij ouderen vanuit een levensloopbenadering en Stichting Wetenschap Balans en **Canan Ziylan, PhD**, senior onderzoeker en docent Voeding, Preventie, Geriatrie en Dementie.

De zorg voor kwetsbare ouderen, zoals mensen met dementie of meerdere aandoeningen, krijgt veel negatieve aandacht. Helaas zijn de uitkomsten in wetenschappelijke onderzoeksprogramma's ook behoorlijk teleurstellend. Minder dan de helft (< 50 %) van de interventieprogramma's wordt daadwerkelijk uitgevoerd zoals bedoeld. Wat we afspreken, passen we niet toe. Onderzoek naar het onderwijs over kwetsbare ouderen laat zien dat dit in alle zorgberoepen erg onder de maat is. Vanuit het perspectief van formeel onderwijs zijn de professionals die deze groep behandelen en verzorgen vaak onvoldoende gekwalificeerd en bekwaam.

Overheid, inspectie en koepelorganisaties zouden zich moeten richten op het oplossen van dit probleem in plaats van het aanscherpen van controlemechanismen. Kwalitatief goede zorg en behandeling begint bij gedegen scholing, zeker bij complexe en onvoorspelbare gezondheidsproblemen van ouderen met dementie en multimorbiditeit. Als we ons beleid niet aanpassen en niet investeren in het wegwerken van fundamentele onderwijskansen, bouwen we verder op drijfzand.

Het is noodzakelijk om een allesomvattend masterplan te ontwikkelen en hieraan vast te houden, gebaseerd op bewezen methoden en interventies om dit probleem aan te pakken. **Onderwijs zoals ontwikkeld binnen het SACRED-project kan één van de pijlers zijn van dat masterplan.**

Alle hulp en zorg die wordt geboden, dient **persoonlijk afgestemd** te zijn. Veel zorg- en welzijnsorganisaties claimen dat ze persoonsgericht werken, maar in de praktijk valt dit vaak tegen. De daadwerkelijke behoeften van mensen worden nauwelijks meegenomen; zorg is vooral aanbodgestuurd. Keuzes worden meestal gemaakt vanuit financiële overwegingen of een kortetermijnvisie.

Natuurlijk spelen financiën een rol, maar **onvoldoende scholing van zorgprofessionals heeft ingrijpende gevolgen voor zowel cliënten als mantelzorgers** zelf. Uit ons onderzoek naar neuropsychiatrische symptomen, ofwel 'probleemgedrag', bij mensen met dementie blijkt dat echt luisteren, mensen leren kennen en begrijpen waar gedrag vandaan komt, en hen betrekken bij het behandelplan, bijzonder effectief is.

Onze onderzoeken draaien altijd om '**waardevol ouder worden**'. Dat begint eigenlijk al in de jeugd. We worden niet allemaal met dezelfde kansen geboren, waardoor waardevol ouder worden geen vanzelfsprekendheid is. Het is van groot belang dat we veel breder kijken naar wat er nodig is vanaf jonge leeftijd om uiteindelijk een waardevolle (oudere) volwassene te worden, tot en met de laatste levensfase. We zijn één mens met één levensloop, en daar past een gefragmenteerd zorgsysteem niet bij. Daarom gaat SACRED ouderen met dementie en multimorbiditeit benaderen vanuit een integraal perspectief, waarbij de oudere zelf centraal staat.

Ton Bakker, MD PhD, Hoogleraar RUAS

Canan Ziylan PhD, senior onderzoeker en docent RUAS

2. HET STARTBIJENKOMST

door de Gemeente Rotterdam

Het SACRED-project werd officieel afgetrapt met een evenement in Rotterdam van 11 tot 14 november, **georganiseerd door de Gemeente Rotterdam in samenwerking met de Hogeschool**, partner binnen dit project en tevens gecoördineerd door de stad Rotterdam als hoofdaanvrager.

Bovendien bracht het evenement vertegenwoordigers bijeen van negen partnerorganisaties uit heel Europa, waaronder universiteiten, lokale overheden, onderzoeksinstituten en zorgaanbieders. De deelnemende organisaties waren afkomstig uit Italië (Regio Veneto, ISRAA Treviso), België (Odisee Hogeschool), Spanje (Polibienestar Universiteit van Valencia, Anrimac, San Cristóbal de La Laguna), Griekenland (Altera Vita, Syros), Nederland (AFEdemy Age-Friendly Environment Academy) en Frankrijk/België (ELISAN – European Local Inclusion and Social Action Network).

Onder het motto "*Verenigd in diversiteit*" leverde het Erasmus+ Nationaal Agentschap een actieve bijdrage aan de bijeenkomst door het consortium te ondersteunen en het belang van samenwerking en het meten van de impact van het project te onderstrepen.

Met deze kick-off werd het SACRED-project officieel gelanceerd, met als focus:

- Ontwikkelen en samen vormgeven van een **innovatief e-learningplatform** voor zorgprofessionals en studenten, om de zorg voor ouderen met dementie, beperkingen of meerdere aandoeningen te verbeteren.
- Opzetten van een **databank met best practices** verspreid over zes pilotlocaties.

Het stimuleren van structurele verbeteringen in ouderenzorg via een brede bewustwordingscampagne. Tijdens de bijeenkomst stond de vraag centraal wat ouderen nodig hebben, welke specialistische kennis en vaardigheden zorgverleners nodig hebben, en waar de grootste tekorten in het huidige onderwijs liggen. Het belang van samenwerking over disciplines en regio's heen werd onderstreept om vernieuwende en betekenisvolle resultaten te bereiken in de zorg voor ouderen.

Daarnaast is er een adviesraad opgericht om externe deskundigheid te bieden rondom kwaliteitsbewaking tijdens alle fasen van het project, van analyse tot uitvoering. Deze raad staat onder leiding van Karel Haga, bestuurslid van OSO (Forum voor Seniorenorganisaties in Nederland).

Het evenement bood bovendien waardevolle kansen om lokale best practices in Rotterdam te verkennen, met speciale aandacht voor de **STIP-methode**. Deze wetenschappelijk onderbouwde aanpak speelt een essentiële rol in kwalitatieve dementiezorg (zowel preventie als behandeling) in verpleeghuizen, en kan mogelijk ook thuiszorg ondersteunen. De nadruk lag hierbij op implementatie, multidisciplinaire training en permanente scholing binnen het STIP-kader.

Bovendien **behoorden lokale studiereizen** tot het programma:

De **Field Academy**, waar het City Verse-project design thinking in Rotterdam demonstreerde. Deze excursie leverde een belangrijke bijdrage aan de gezamenlijke ontwikkeling van een plan voor het SACRED-project, met speciale aandacht voor evidence-based benaderingen van dementiezorg.

Het **Natuurhistorisch Museum**, waar een interactieve benadering voor mensen met dementie werd gepresenteerd.

Het **startmoment van het project gaf het SACRED-initiatief een vliegende start, stimuleerde samenwerking, evidence-based werken en praktische oplossingen om de ouderenzorg in Europa te verbeteren.**

SACRED Kick-off bijeenkomst Rotterdam, 11-14 november 2024

SACRED Kick-off bijeenkomst Rotterdam, 11-14 november 2024

3. WIE ZIJN WIJ

City of Rotterdam

<https://www.rotterdam.nl/>

“Wij zetten ons in voor een inclusieve samenleving waarin iedereen, ongeacht leeftijd of beperking, zich kan ontplooiën.”

De Gemeente Rotterdam, onder leiding van de burgemeester en wethouders, bestuurt de stad via zes afdelingen, waaronder Maatschappelijke Ontwikkeling, die het SACRED-project coördineert. Rotterdam is de op een na grootste stad van Nederland met een diverse bevolking en staat bekend om haar jonge karakter: 30% van de inwoners is jonger dan 25 jaar. De economie, ooit vooral gericht op de haven, ontwikkelt zich steeds meer richting sectoren zoals zorg, onderwijs en dienstverlening. Rotterdam zet zich actief in voor betere toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking, onder andere via beleid als ‘Ouder en Wijzer’ en de Lokale Agenda Toegankelijkheid, waarmee zelfstandig wonen, mobiliteit en sociale betrokkenheid worden gestimuleerd.

Rotterdam University
of Applied Sciences

<https://www.rotterdamuas.com/>

RUAS telt 39.000 studenten, 9 scholen en 5 onderzoekscentra. De Hogeschool voor Gezondheidszorg en het Kenniscentrum Innovatie in Zorg zijn betrokken bij het SACRED-project. Het doel is om innovaties te ontwikkelen op het gebied van gezondheidsbevordering en langdurige zorg. Dit gebeurt door praktijkgericht onderzoek en innovatieve projecten, uitgevoerd door studenten in samenwerking met docenten, lectoren, professionals, burgers en het bedrijfsleven. Ouderen vormen een belangrijke samenwerkingspartner voor RUAS. Door in te spelen op echte uitdagingen, zoals kwetsbare ouderen met dementie of meerdere aandoeningen, wil RUAS niet alleen kennis vergaren, maar deze ook daadwerkelijk toepassen. SACRED is een schoolvoorbeeld van een project dat hieraan bijdraagt, waarbij de brede kennis uit heel Europa wordt benut om gezamenlijk huidige en toekomstige vraagstukken in de ouderenzorg aan te pakken.

www.odisee.be

“Fantastisch om deel uit te maken van zo'n ervaren consortium met expertise in onderwijs, onderzoek, zorg en beleid.”

Odisee Hogeschool neemt de leiding bij het ontwikkelen en uitvoeren van de behoeftenanalyse onder professionals, studenten en ouderen met dementie en bijkomende aandoeningen.

Vervolgens werkt Odisee Hogeschool mee aan het ontwikkelen en testen van de e-learning. Tot slot zoekt Odisee Hogeschool naar goede praktijkvoorbeelden in Vlaanderen en streeft ernaar de e-learning te integreren in de opleidingen verpleegkunde, ergotherapie en psychosociale gerontologie.

“De grote hoeveelheid kennis en praktijkervaring binnen deze SACRED-projectgroep vormt een stevig fundament voor het verdere verloop van dit project. Ik ben blij dat ik mag meedoen en mijn bijdrage kan leveren!”

POLIBIENESTAR, onder leiding van Jorge Garcés, is een onderzoeksinstituut van de Universiteit van Valencia dat zich specialiseert in sociaal welzijnsbeleid. Met ruim tien jaar ervaring richt het zich op toegepast en multidisciplinair onderzoek naar de duurzaamheid van zorgsystemen, met aandacht voor de gehele samenleving, kwetsbare groepen, bedrijven en de derde sector. De onderzoeksgebieden omvatten Gezondheid (geïntegreerde zorg, actief ouder worden en mentale gezondheid), Duurzaamheid en Bestuur (duurzame steden, democratische participatie) en Innovatie en inclusief onderwijs (digitale vaardigheden en leerontwerp).

"Kennis, bewustwording, delen en zorg zijn de vier pijlers die ons in het SACRED-project richting geven"

ISRAA is een Italiaanse openbare zorginstelling voor ouderen in Treviso, met veel kennis en ervaring in het ondersteunen van senioren. De afdeling Innovatie en Ontwikkeling ontwikkelt Europese, nationale en regionale projecten om de digitalisering van de zorg en sociale dienstverlening te bevorderen, en om nieuwe vormen van inclusie, sociale innovatie, actief ouder worden en gezondheid te ondersteunen. Binnen het SACRED-project coördineert ISRAA de uitvoerings- en evaluatiefase (WP4), organiseert pilots in Treviso en verspreidt de projectresultaten in Italië en daarbuiten.

"AFEdemy streeft ernaar om inclusieve samenlevingen mogelijk te maken door belanghebbenden te versterken. Door (toekomstige) zorgprofessionals te ondersteunen in het ontwikkelen van vaardigheden om kwetsbare ouderen te begeleiden, zetten we samen een stap richting een meer inclusieve maatschappij."

AFEdemy is een besloten vennootschap gevestigd in Gouda (Nederland). Hun missie is het versterken van lokale, regionale en nationale betrokkenen om slimme, inclusieve en duurzame gemeenschappen en steden mogelijk te maken. AFEdeMy ontwikkelt in nauwe samenwerking met partners het lesprogramma en het e-learningplatform voor studenten in het hoger onderwijs en zorgprofessionals, gericht op het leren over kwetsbare ouderen met dementie, multimorbiditeit of fysieke beperkingen.

AFEdemy streeft ernaar om inclusieve samenlevingen voor iedereen te realiseren door belanghebbenden te versterken. Het geven van vaardigheden aan (toekomstige) zorgprofessionals om kwetsbare ouderen te ondersteunen, is een belangrijke stap op weg naar een meer inclusieve samenleving.

<http://alteravita-cyclades.gr/>

“Onze drijfveer om deel te nemen aan dit Europese project is om onze kennis en ervaring in gemeenschapsgericht onderwijs en sociale interventie in te zetten. We willen bijdragen aan inclusieve en ondersteunende omgevingen waarin kwetsbare groepen worden versterkt.”

ALTERA VITA is een sociale coöperatie en onderzoekscentrum gevestigd op Syros, Cycladen, Griekenland, gericht op educatie en bewustwordingsprogramma's in Gezondheid, Milieu, Cultuur en Sociale Interventie.

Het centrum biedt flexibele opleidingsprogramma's die sociale en professionele veranderingen bevorderen op gebieden zoals sociale economie, gezondheidsbevordering, duurzame ontwikkeling, kunst, pedagogiek, psychologie en nieuwe technologieën.

Het centrum maakt deel uit van het European Network of Social Authorities (ENSA), dat internationale samenwerking op sociaal gebied stimuleert, en geeft leiding aan het ENSEL Netwerk voor Sociaal-Emotioneel Leren.

Altera Vita ondersteunt kwetsbare volwassenen en minderjarigen via sociale re-integratie en toegang tot de arbeidsmarkt, en biedt daarbij begeleiding. In samenwerking met KEFIAP Syros biedt het hulp aan mensen met een beperking, ook aan mensen met neurologische en ontwikkelingsproblemen.

Anrimac is een eenmanszaak voor psychologische diensten in San Cristóbal de La Laguna, Tenerife. Hier worden cliënten en gezinnen geholpen met psychische en gezondheidsproblemen, en bieden we begeleiding, opleiding en onderzoek op het gebied van gemeenschapszorg en werkgerelateerde gezondheid.

De samenwerking in dit project wordt verzorgd door dr. Angela Rita Martin Caballero, een ervaren psycholoog en manager, gespecialiseerd in klinische hulpverlening, onderzoek en opleiding.

Zij zal, in samenwerking met de Universiteit van La Laguna, Faculteit Psychologie (geassocieerde partner), en andere samenwerkende partijen, het pilootproject SACRED op Tenerife coördineren en het E-learning programma testen onder professionals en studenten.

<https://elisannetwork.wixsite.com/elisan-network>

Ons doel binnen dit project is het opschalen van aanpakken en werkwijzen op Europees en internationaal niveau, zodat we effectief kunnen inspelen op de behoeften en de levenskwaliteit van een ouder wordende bevolking kunnen verbeteren

ELISAN (European Local Inclusion & Social Action Network) is een netwerk dat is opgericht bij het Comité van de Regio's in Brussel en als internationale NGO een participatiestatus heeft bij de Raad van Europa.

Het belangrijkste doel is bij te dragen aan de opbouw van een Sociaal Europa dat nationale modellen respecteert, bewustwording te vergroten over lokale sociale beleidsmaatregelen en innovatieve sociale praktijken op Europees niveau te stimuleren.

ELISAN biedt ruimte voor reflectie, analyse, voorstellen en het delen van ervaringen. De leden zijn verenigd in hun inzet om lokale sociale actie te bevorderen binnen de Europese instellingen.

4. Nieuws van de EU en partners

10 december 2024 SACRED Op de agenda in Tenerife, Spanje door **Angela Rita Martín Caballero**

Op 10 december organiseerde de **ANRIMAC SACRED** partner, via dr. **Angela Rita Martín Caballero**, een bijeenkomst om het SACRED-project toe te lichten aan het team van medisch specialisten van de S/C Salamanca Afdeling Geestelijke Gezondheid, verbonden aan het Nuestra Señora de Candelaria **Universitair Ziekenhuis (HUNSC)** en het **Universitair Ziekenhuis van de Canarische Eilanden**. (HUC) in Tenerife,

Zes psychiaters, drie verpleegkundig specialisten geestelijke gezondheid, twee klinisch psychologen en een maatschappelijk werker van de afdeling geestelijke gezondheid leverden een actieve bijdrage. Zij gaven graag betrokken te zijn bij het verspreiden van het project onder professionals, met name voor de behoeftenanalyse en de pilots.

Dr. Angela Rita Martín Caballero, ANRIMAC

Bijeenkomst Tenerife, 10 december 2024

Brussel, 3-4-5 maart 2025 UITNODIGING -SACRED bij HOPE: Antwoord op hittegolven in het ecosysteem van ouderen" EU Erasmus+ gefinancierd project slotconferentie, ENSA Europese Netwerk van Sociale Autoriteiten Algemene Vergadering 2025 en SACRED partnerbijeenkomst.

U bent van harte uitgenodigd voor een week vol inspirerende activiteiten en kennisuitwisseling in Brussel om samen te werken aan maatschappelijke uitdagingen en in contact te komen met vakgenoten op het gebied van:

- Het vergroten van weerbaarheid tegen hitte onder ouderen

-Samen bouwen aan een inclusieve toekomst: duurzame vaardigheden versterken, sociale rechtvaardigheid bevorderen en veerkracht vergroten

- 3 maart: HOPE slotconferentie, Huizen van de Nederlandse Provincies, van 09.30 tot 17.00 uur, inclusief netwerklunch;
- 4 maart: ENSA Algemene Vergadering en deelname aan twee ENSA-werkgroepen Jeugd, Gezin en Minderjarigen en Sociaal-Emotioneel Leren, Veneto Regio Brussel kantoor, van 10.00 tot 13.00 uur;
- 5 maart: SACRED-partnerbijeenkomst, Veneto Regio Brussel kantoor, van 10.00 tot 12.00 uur;
- 5 maart, werkgroep Ouderen, regio Veneto Brussel van 14.30 tot 17.00 uur.

Syros, 25-30 mei 2025 -**Maak je klaar voor de derde SACRED-partnerbijeenkomst!**

2025 GROETEN VANUIT HET SACRED PARTNERSHIP!

SACRED startbijeenkomst Rotterdam, 11-14 november 2025

"Om te zorgen dat niemand wordt buitengesloten, moeten we de vergrijzing omarmen en bouwen aan inclusieve samenlevingen waarin ouderen de kans krijgen om met waardigheid, zelfstandigheid en mogelijkheden te leven."

— Verenigde Naties, over SDG 10 (Minder Ongelijkheid) en SDG 3 (Goede Gezondheid en Welzijn)

Bewerking in samenwerking met ELISAN NETWORK, Elena Curtopassi en Monica Rovai

Volg ons:

De steun van de Europese Commissie voor het maken van deze flyer houdt geen goedkeuring in van de inhoud. De meningen zijn uitsluitend die van de auteurs en de Commissie is niet aansprakelijk voor het gebruik van de informatie hierin.